

Sluttrapport for Feide på G Suite (tidligere GAFE)

FEIDE

Samarbeid mellom Narvik kommune
og Senter for IKT i utdanningen.

**SENTER
FOR IKT I
UTDANNINGEN**

Single Sign-on med Feide på G Suite

Harald Torbjørnsen

Sluttrapport for pilotering av Feide
med SSO på G Suite.

**SENTER
FOR IKT I
UTDANNINGEN**

Innholdsfortegnelse

Om dette dokumentet.....	4
Bakgrunn.....	4
Målsetning for piloten.....	4
<i>Mål: .....</i>	4
<i>Delmål: .....</i>	5
Gjennomføring.....	5
<i>Aktiviteter og status.....</i>	5
<i>Følgende møter har vært gjennomført: .....</i>	5
<i>Rapportering .....</i>	6
<i>Andre prosjekter og aktiviteter som påvirker prosjektet.....</i>	6
Oppgaver, roller og ansvar	6
<i>Senter for IKT i utdanningen har bidratt med: .....</i>	6
<i>Uninett har bidratt med .....</i>	6
<i>Narvik kommune har bidratt med:.....</i>	7
<i>Observatørene har bidratt med: .....</i>	7
Oppsummering.	8
<i>Feide som SSO på G Suite. ....</i>	8
<i>Hva må være på plass for at Feide kan kobles på? .....</i>	8
<i>Positive erfaringer.....</i>	8
<i>Utfordringer .....</i>	9
<i>Mulige løsninger .....</i>	9
<i>Personbasert tilgangs- og rollestyring. ....</i>	10
<i>Feide som SSO på globale skytjenester .....</i>	10
Vedlegg.....	10

Om dette dokumentet

Rapporten skal dokumentere arbeidet med gjennomføring og etablering av reell Feideinnlogging på G Suite, tidligere Google Apps for Education, GAFE. Piloten har hatt en pilotplan lagt til grunn for arbeidet som er gjort. I rapporten skisserer vi utfordringer og løsninger som piloten har avdekt, samt tilbakemeldinger for hvordan Feide bør arbeide videre og tilpasse seg til globale skyløsninger som G Suite.

- Dokumentet vurderer ikke hvorfor skoleeier velger å ta i bruk G Suite
- Dokumentet er ingen anbefaling av G Suite som merkevare
- Pilot ble gjennomført på bakgrunn av et konkrete innmeldt behov.

Bakgrunn

G Suite, eller tidligere Google Apps for Education, GAFE, blir i økende grad anvendt i norske utdanningsinstitusjoner, både i grunnsopplæringen, GO, og i Universitets- og Høgskolesektoren, UH. Personvernutfordringer med Google har vært et gjentakende tema i flere år. Etter at Google har kommet med nye versjoner av databehandleravtaler, og ettersom tiden går, ser vi at mange skoler tar i bruk G Suite. G Suite øker i omfang i norsk skole, og profileres som en god ressurs blant annet gjennom Senter for IKT, SIKT, sine kommunikasjonskanaler og selvstendige eksterne blogger og nyhetsmedier. Det er derfor behov for at SIKT, i samarbeid med Uninett, arbeider for at skoleeiere kan ta i bruk Feideinnlogging på G Suite, uten at arbeidet tar stilling til kvaliteten på innhold og avtaler hos Google.

En medvirkende årsak til at utfordringen er blitt aktuell å ta tak i er at Senter for IKT i Utdanningen har blitt kontaktet av:

- Høgskolen i Bergen pr. e-post.
- Trondheim kommune pr. e-post.
- Narvik kommune flere ganger muntlig i feidemøter.
- Larvik kommune i løpet av NKUL 2015.
- Avdelingsleder i SIKT, Øystein Nilsen, ble kontaktet av representant for Google under NKUL 2015 som formidlet ønske om å se på mulighetene for Feideinnlogging på GAFE.

Målsetning for piloten

Mål:

- *Feide på G Suite skal være etablert i løpet av høsten 2016.*

Delmål:

- *Single Sign-on eller Simplified Sign-on med Feide på G Suite.*
- *Dokumentasjon på hvordan koble Feideinnlogging på G Suite.*
- *Utarbeide veiledningsmateriale for tilkobling av Feide og G Suite.*

Gjennomføring

Arbeidet ble gjennomført lokalt av hver enkelt deltakende skoleeier. Arbeidet ble startet opp august 2016 og ble avslutte i desember 2016. Alle deltakere måtte dekke egne kostnader forbundet med piloten og driften av Feideinnlogging på G Suite.

Aktiviteter og status

Nr.	Aktivitet	Ferdig dato
<u>1.</u>	<u>UTARBEIDELSE AV BESLUTNINGSGRUNNLAG, PROSJEKTPLAN OG INVOLVERE UNINETT</u>	<u>26.08.2016</u>
<u>2.</u>	<u>UTSENDELSE AV INVITASjonsBREV TIL AKTUELLE PILOTDELTAkere</u>	<u>05.09.2016</u>
<u>3.</u>	<u>BEKREFTET DELTAKELSE AV PILOTER</u>	<u>26.09.2016</u>
<u>4</u>	<u>GJENNOMFØRT OPPSTARTSMØTE MED ALLE PILOTDELTAkere</u>	<u>20.10.2016</u>
<u>5.</u>	<u>KONTAKTFORESPØRSEL SENT TIL GOOGLE</u>	<u>28.10.2016</u>
<u>6.</u>	<u>GJENNOMFØRT TILKOBLINGSOPPSETT AV FEIDE OG G SUITE I NARVIK</u>	<u>11.11.2016</u>
<u>7.</u>	<u>OPPSUMMERINGSMØTE HOS UNINETT</u>	<u>07.12.2016</u>
<u>8.</u>	<u>DOKUMENTASJON FERDIG UTARBEIDET</u>	<u>16.12.2016</u>
<u>9.</u>	<u>VEILEDNING FERDIG UTARBEIDET</u>	<u>21.12.2016</u>

Følgende møter har vært gjennomført:

- 1 oppstartsmøte på video

- 3 statusmøter på web
- 1 oppsummeringsmøte hos Uninett for erfaringsdeling og muligheter videre.

Rapportering

- Prosjektleder har fortløpende rapport status på prosjekt og avdelingsnivå i SIKT.
- Enkel statusrapport er blitt gitt fra hver deltaker i etterkant av hvert statusmøte i piloten.
- Bestem hvordan prosjektet skal kommuniseres og dokumenteres.

Andre prosjekter og aktiviteter som påvirker prosjektet

Feide har gått bort i fra kravet om Single Log-out i Feide. Dette åpnet opp for at piloten kunne gjennomføres.

Oppgaver, roller og ansvar

Narvik kommune har deltatt som pilot. Trondheim kommune og Høgskolen i Bergen, HiB, har deltatt som aktive observatører. Det vil si deltatt på statusmøtene og deltatt aktivt drøftingene av utfordringer som piloten har pekt på.

Senter for IKT i utdanningen har bidratt med:

- Koordinering av piloten
- Deltakelse på sentrale møter, fysisk, via video eller telefon.
- Veiledning og rådgivning knyttet til bruk av Feide
- Utarbeidelse av rapport og veiledninger i samarbeid med involverte parter.

Uninett har bidratt med

- Teknisk rådgivning knytte til tilkobling og oppsett av Feide på GAFE
- Deltakelse på sentrale møter, fysisk, via video eller telefon.

- Utarbeidelse av dokumentasjon
- Utarbeidelse av veiledninger i samarbeid med Senter for IKT i Utdanningen.

Narvik kommune har bidratt med:

- Nødvendig forankring internt egen organisasjon
- Klargjøring og etablering av brukersynkronisering mot G Suite.
- Innkallinger til aktuelle møter og kurs
- Deltakelse på sentrale møter, fysisk, via video eller telefon.
- Møte- og kursrom ved behov
- Utprøving av piloten
- Egen prosjektleder/kontaktperson for Feide på GAFE
- Erfaringsdeling

Observatørene har bidratt med:

- Innspill til utfordringer og løsninger underveis i prosjektet
- Deltakelse på sentrale møter, fysisk, via video eller telefon.

Oppsummering.

Feide som SSO på G Suite.

Piloten har vist at Feide satt opp med SSO inn mot G Suite er enkelt å sette opp, og gir positive effekter knyttet til brukeropplevelsen hos både elever og lærere. Piloten har vist at det dukker opp utfordringer knyttet til tilrettelegging og administrering, som må være ivare tatt ved planlegging, oppsett og bruk.

Hva må være på plass for at Feide kan kobles på?

Etableringen reell Feideinnlogging på G Suite forutsetter:

- At skoleeier har risikovurdert og etablerte formelle avtaler med G Suite
- At brukersynkronisering mellom skoleeier og G Suite er etablert i forkant.
- At skoleeier har en hensiktsmessig domenestruktur
- At skoleeier har en hensiktsmessig bruk av systemkontoer i G Suite
- At Uninett kan delta med kunnskap i form av rådgivning

Eksempel:

Domenestrukturen i G-Suite må være slik at systembrukerne ikke ligger i samme domene som elever og lærer.

Positive erfaringer

- Enklere innlogging for brukerne
- Enklere og raskere bruk av Chromebooks
- Enklere bruk av andre nettjenester i kombinasjon med Google.

Utfordringer

- Systemkontoer kan ikke bruke Feideinnlogging
  - Domenestruktur i G-Suite må være tilpasset tjenesten.
  - Ivaretagelse av historikk knyttet til tilgangsstyring og rettigheter
  - Opprettelse av fellesområder slik at de blir tilgjengelig uavhengig av bruker.
- Google sin personbaserte styring av tildeling av funksjonalitet
  - Google Play
  - Cloudprint

Mulige løsninger

- A. Eget trusted domene for systemkontoer
  - medfører flytting av alle systemkontoer til nytt subdomene
  - ”trusted” domene
  - manuelt styrt
- B. Lage fiktive systembrukere i kilde-system, som opprettes som feidebrukere og følger med til lokal Feidekatalog
  - medfører rutiner for registrering, endring og sletting av disse kontoene i et kilde-system
  - er i strid med Feide sin policy slik den er i dag
  - vil ikke løse utfordringene knyttet til CloudPrint og ”serverbrukere”.
  - Alle systemkontoer må identifiseres og gjennomgås for å finne løsning knyttet til systembrukerens oppgaver.
- C. Google gjør tilpasninger slik at man kan brukere som er unntatt SSO og som ikke er superadmin for G Suite

Piloten anser løsning A for å være den beste og mest treffsikre løsningen på utfordringene. Løsning B er svært uheldig da den er i strid med Feide sin Policy. Løsning C er spilt inn av Narvik til Google, men avventer svar inntil videre.

Personbasert tilgangs- og rollestyring.

Narvik har benyttet Google sin anbefaling og laget ”system-brukere”, evigvarende brukerkontoer som ikke er basert på reelle personer. Systemkontoene disponeres av IKT-ansvarlige på skolene, som bruker dem til å gi rettigheter og tilgang til funksjonalitet i Apper og rammeverk for G Suite.

Eksempel:

Tilgangsstyring i Google Play og Cloudprint.

Utfordringen er ikke særskilt knyttet til Feide, men til skoleeiers styring av informasjonssikkerhet og styringssystem for dokumenter. Den enkelte brukers eierskap til dokumenter, fellesmapper og rettigheter, medfører en fare for brudd på personvernet og informasjonssikkerheten.

Eksempel:

Fellesområdet for lagring av dokumenter på en skole blir slettet når brukerkontoen som ”eier” fellesområdet blir slette.

Piloten ønsker å adressere utfordringen, men vil ikke gå nærmere inn i problemstillingen da den ikke er særegen for piloten isolert sett.

Feide som SSO på globale skytjenester

Piloten sin erfaring er at Feide gir en merverdi som SSO på globale skytjenester som brukes i skolen. Google sitt enkle administrasjonsgrensesnitt gjør det svært enkelt å gjennomføre den tekniske tilkoblingen. Brukerreisen endres ikke nevneverdig og det spares tid på flere områder.

Å ta i bruk globale skytjenester i skolen gir i de fleste tilfeller økt verdi for brukerne. Feide som SSO gir en bedre brukeropplevelse for de fleste brukere. Likevel viser piloten behovet for å gjøre gjennomtenkte valg knyttet til infrastruktur, forvaltning og tilrettelegging av tjenester i av denne typen.

Vedlegg

1. FEIDE G-suite og SSO, erfaringer og “hva gjorde vi” – Narvik kommune